

De beste Nederlandse fotoboeken

van 2023

Wat nog vast te leggen is in een weggebombardeerde stad in Oekraïne, kinderen die opgroeien in de bergen en een erbetoon aan een moeder (vergiel, spiegelei, babymutsje). De fotografiekenners van de Volkskrant kozen de beste tien Nederlandse fotoboeken van 2023.

Door **Merel Bem**, **Arno Haijtema** en **Mark Moorman**
Fotografie **Annabel Miedema**
8 december 2023, 07:00

Fotografieboeken zitten zelden boven op het nieuws. De gebeurtenissen van dit jaar zullen nog jaren materiaal opleveren, maar zullen pas later opduiken. Toch voelen veel boeken dit jaar alsof ze deze tijd bij de kladden hebben. Natuurlijk, het is elk jaar weer belangrijk hoe een boek in de hand ligt, openvalt, zich laat bekijken en begrijpen, of zelfs ruikt, maar het gevoel dat we iets bijzonders in handen hebben, begint toch vaak bij het verhaal dat wordt verteld.

In *Debaltsevo, Where Are You?* is fotograaf Karine Zenja Versluis op zoek naar een stad in Oost-Oekraïne die ongeveer van de kaart is geveegd door pro-Russische separatisten. Het is ook de stad van haar in 2014 overleden grootmoeder. Haar boek is een poging om haar familiegeschiedenis in beeld te brengen en om een monument op te richten voor een gebied dat tot op de dag van vandaag in de frontlinies ligt. We zijn vaker in het oosten dit jaar, van het Kazachstan van Eddo Hartmann tot het Bulgarije van Hristina Tasheva. Littekens die de geschiedenis achterlaat, hebben we daar een thema van 2023 te pakken?

Er werden dit jaar meer familiealtaartjes opgericht, persoonlijke herinneringen die een rijgdraad vormen voor veelbetekenende beeldenreeksen. De samenwerking tussen fotograaf en vormgever levert een unieke kwaliteit op die het Nederlandse fotoboek tot ver buiten de grenzen een glanzende reputatie heeft gegeven. De tien bijzondere fotoboeken die u hier vindt, staan in willekeurige volgorde.

Contrasten genoeg, van de stedelijke nachten in het werk van nachtbraker Bart Koetsier, tot de oogverblindende beelden van kunstenaar en modefotograaf Viviane Sassen, met de schitterende en stoere kinderportretten van Louise Honée en de volstrekt eigengereide beeldverzamelingen van Arjan de Nooy als bewijs voor de veelzijdigheid in de Nederlandse fotoboekenwereld.

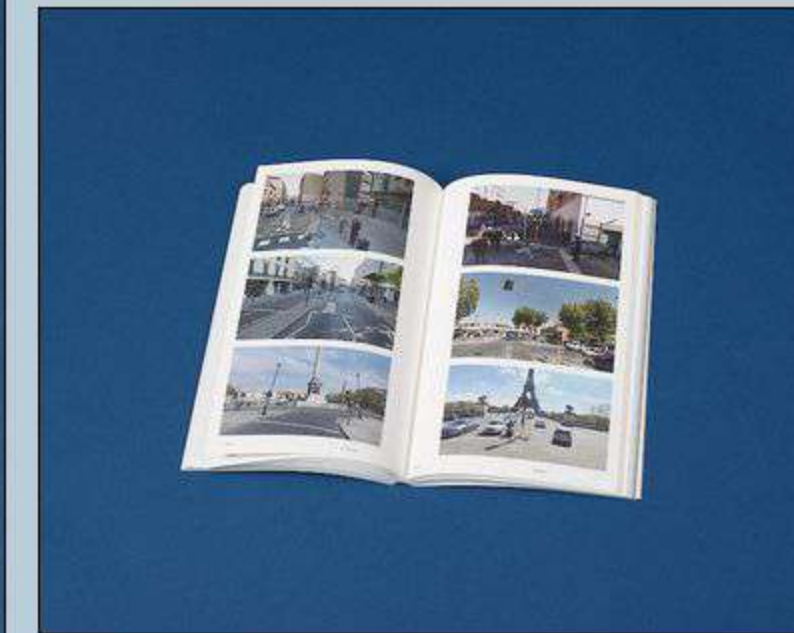
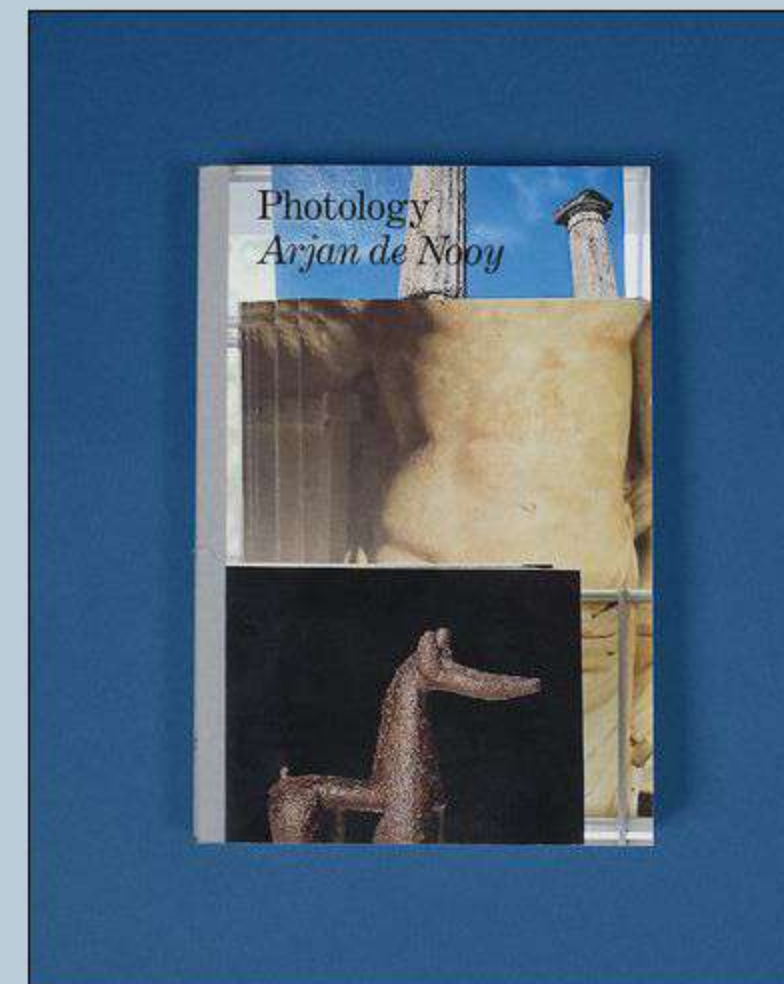
Over de auteurs

[Merel Bem](#), [Arno Haijtema](#) en [Mark Moorman](#) schrijven voor *de Volkskrant* onder meer over fotografie.

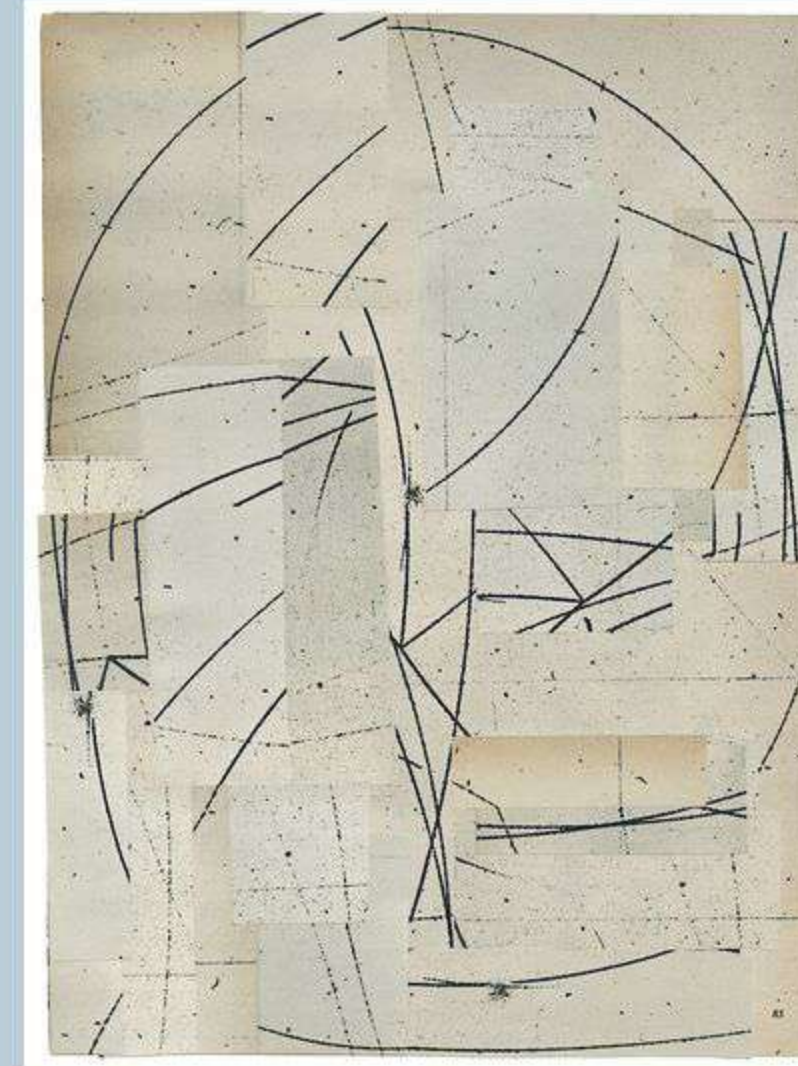
Photology

Arjan de Nooy

Met alle respect voor alle fotografen die u hier bij elkaar vindt, maar volgens kunstenaar Arjan de Nooy is zo'n beetje alles wel gefotografeerd (die constatering houdt overigens helemaal niemand tegen om beelden aan de berg toe te voegen). De Nooy heeft een andere strategie, die hij in het boek *Photology* vindingrijk uitwerkt. Hij zoekt zijn beelden in dat hele schier oneindige heelal aan foto's dat sinds de uitvinding van de fotografie is ontstaan en laat daar voortdurend nieuwe ideeën en spelregels op los.

De Nooy ziet het als een spel, dat hij 'photology' noemt. Hierdoor ontstaan steeds nieuwe beeldverzamelingen die uiteindelijk, zoals ze in zijn boek zijn verzameld, geestige dan wel diepzinnige overpeinzingen over het wezen van het medium zijn. Hij verzamelt onder de titel 'Happy End' lachende portretjes op grafzerken. Hij schuimt Google Street View af op zoek naar stoplichten die - heel even - op oranje staan, en bij kosmisch toeval zijn vastgelegd. Geïnspireerd door de 99 *Exercices de style* van de Franse schrijver Raymond Queneau, waar het Parijse Gare Saint-Lazare steeds weer in opdook, verzamelde hij 99 verschillende ansichtkaarten van datzelfde station, steeds weer nét anders. Elke foto is een zet in een spel. Alleen moeten de spelregels er nog bij worden verzonnen. Daar hebben we De Nooy dan voor. **MM**

VIA DE SITE

Er zijn verspreid over Nederland zeker genoeg plekken waar bijzondere fotoboeken te vinden zijn. Denk aan uw dichtstbijzijnde kwaliteitsboekhandel of (foto)museumwinkel. Maar de beste kans om aan deze boeken te komen is toch via de website van de genoemde fotografen en kunstenaars. Qua omvang (en gewicht) zijn er nogal verschillen, let daarop bij de verzendkosten.